

5.9 Matematika – nižší stupeň osmiletého gymnázia

Časové, obsahové a organizační vymezení

Ročník	I.	II.	III.	IV.
Hodinová dotace	5	5	4	4

Realizuje obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace RVP ZV.

Realizují se tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Pro výuku jsou k dispozici odborné učebny.

Matematika rozvíjí především logické myšlení, ale také paměť. Napomáhá rozvoji abstraktního a analytického myšlení, vede ke srozumitelné a věcné argumentaci. Učí pamatovat si pouze nejpotřebnější informace a vše ostatní si odvodit.

Neméně významným aspektem je rozvoj geometrické představivosti, jak v rovině, tak v prostoru.

Těžisko výuky spočívá v aktivním osvojení strategie řešení úloh a problémů, v ovládnutí nástrojů potřebných pro středoškolské a vysokoškolské studium i pro běžný život, v pěstování schopnosti aplikace. Během studia si žáci uvědomují, že matematika nachází uplatnění ve všech oborech lidské činnosti, nejvíce však v informatice, fyzice, chemii, technice a ekonomii.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Učitel klade důraz na aplikace, deduktivní a induktivní postupy, vede tak žáky k propojení mechanicky zvládnutých poznatků a postupů s postupy pro objevování nových cest a k odvozování a zdůvodňování nových vlastností – kompetence k řešení problémů, kompetence k učení.
- Učitel vede žáky k rozborům, hledání možností, prezentacím vlastního postupu a výsledku práce – kompetence komunikativní.
- Učitel organizuje práci žáků ve skupinách – kompetence sociální a personální, kompetence občanské.
- Učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy – kompetence k učení, kompetence k řešení problémů.
- Učitel klade důraz na správnost formulací, logickou strukturu a posloupnost argumentací, jak v písemném, tak v mluveném projevu, důraz na respekt k práci druhého – kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální.
- Podpora matematických soutěží (Matematická olympiáda, Matematický klokan, Pythagoriáda) – kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní.
- Učitel vede žáky k práci s digitální technikou – digitální kompetence.

ROČ.	TÉMA <i>(časový rámec)</i>	VÝSTUP Žák:	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
I.	Opakování učiva z 1. - 5. ročníku ZŠ <i>(září – říjen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odliší pojmy číslo a číslice • zapisuje přirozené číslo v desítkové soustavě a zobrazí ho na číselné ose • porovnává a zaokrouhluje přirozená čísla • počítá s přirozenými čísly • odhaduje a kontroluje výsledky početních operací s přirozenými čísly • zná vlastnosti početních operací a využívá je při řešení slovních úloh • pojmenuje a popíše základní útvary v rovině (bod, přímka, polopřímka, úsečka, trojúhelník, čtverec, obdélník, mnohoúhelník, kružnice, kruh) • rozlišuje mezi pojmy přímka, polopřímka a úsečka • určí vzájemnou polohu dvou přímek v rovině a vzdálenost bodu od přímky • měří a odhaduje délku úsečky • užívá základní jednotky délky • používá různé druhy čar • sestrojí úsečku zadané délky, její střed a osu • sestrojí rovnoběžky a kolmice • narýsuje základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici) • vypočítá obvod obrazce sečtením délek jeho stran • určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě • užívá základní jednotky obsahu • vypočítá obsah obdélníku a čtverce • pojmenuje, popíše a načrtne jednoduchá tělesa (krychle, kvádr, jehlan, koule, kužel, válec) • zakreslí daný bod v pravoúhlé soustavě souřadnic, určí souřadnice daného bodu • používá matematickou symboliku k zápisu geometrických útvarů a vztahů mezi nimi • vyjadřuje část celku pomocí zlomků a desetinných čísel 	<ul style="list-style-type: none"> • Číslo a číslice • Zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě • Zobrazení přirozeného čísla na číselné ose • Porovnávání a zaokrouhlování přirozených čísel • Početní operace s přirozenými čísly (sčítání, odčítání, násobení a dělení) • Slovní úlohy • Základní geometrické útvary v rovině • Přímka, polopřímka, úsečka • Délka úsečky, jednotky délky • Rýsování útvarů v rovině • Obvod obrazce • Obsah obrazce, jednotky obsahu • Základní geometrické útvary v prostoru • Pravoúhlá soustava souřadnic • Zlomky a desetinná čísla 	<p>ČJ – Číslovky</p> <p>F, Ch, Z, D – práce s grafy</p>

<p>Desetinná čísla <i>(říjen – prosinec)</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • přečte a zapíše desetinné číslo • zná řády desetinného čísla a umí ho zapsat v desítkové soustavě • pomocí desetinného čísla vyjadřuje vztah mezi částí a celkem • zobrazí desetinné číslo na číselné ose • porovnává desetinná čísla podle velikosti • zaokrouhluje desetinná čísla na daný řád • ovládá pamětní i písemné sčítání, odčítání, násobení a dělení desetinných čísel • odhaduje výsledky početních operací s desetinnými čísly • při výpočtech účelně využívá kalkulačtor • zná vlastnosti početních operací s desetinnými čísly a využívá je při řešení slovních úloh • zná a převádí jednotky délky, hmotnosti a času 	<ul style="list-style-type: none"> • Desetinná čísla • Zobrazení desetinných čísel na číselné ose • Porovnávání desetinných čísel • Zaokrouhlování desetinných čísel • Početní operace s desetinnými čísly (sčítání, odčítání, násobení a dělení) • Slovní úlohy • Jednotky délky, hmotnosti a času 	<p>Tv - atletika Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
<p>Dělitelnost přirozených čísel <i>(prosinec - leden)</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • určí násobky a dělitele daného čísla • zná a používá znaky dělitelnosti 2,3,4,5,6,8,9,10 • rozezná prvočíslo od čísla složeného • rozloží přirozené číslo na součin prvočísel • určí společného dělitele a největšího společného dělitele dvou a více čísel • určí čísla soudělná a nesoudělná • určí společný násobek a nejmenší společný násobek dvou a více čísel • modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel 	<ul style="list-style-type: none"> • Násobek a dělitel • Znaky dělitelnosti • Prvočísla a složená čísla • Společný dělitel, největší společný dělitel • Čísla soudělná a nesoudělná • Společný násobek, nejmenší společný násobek • Slovní úlohy 	<p>Komunikace</p>
<p>Úhly <i>(únor - březen)</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje úhel jako množinu bodů • odhadne velikost úhlu a změří ji pomocí úhlooměru • užívá jednotky stupeň a minuta • narýsuje úhel dané velikosti určené ve stupních • umí přenášet úhly • sestrojí osu úhlu • rozezná a narýsuje ostrý, tupý, pravý a přímý úhel • graficky a početně sečte a odečte úhly • násobí a dělí daný úhel dvěma 	<ul style="list-style-type: none"> • Úhel • Velikost úhlu, jednotky a měření velikosti úhlu • Rýsování a přenášení úhlu • Osa úhlu • Ostrý, tupý, pravý a přímý úhel • Sčítání a odčítání úhlů a jejich velikostí • Násobení a dělení úhlů dvěma 	<p>F – skládání sil Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

		<ul style="list-style-type: none"> rozpozná vrcholové, vedlejší, souhlasné a střídavé úhly a užívá jejich vlastnosti používá matematickou symboliku k zápisu daných geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> Dvojice úhlů 	
	Osová souměrnost <i>(březen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> umí rozhodnout, zda jsou dané rovinné útvary shodné symbolicky zapisuje shodnost útvarů umí rozhodnout, zda jsou dané rovinné útvary osově souměrné najde osu souměrnosti osově souměrného obrazce užívá pojem osová souměrnost načrtne a sestrojí obraz rovinného obrazce v osově souměrnosti symbolicky zapisuje zobrazení útvarů v osově souměrnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Shodnost útvarů v rovině Osově souměrné útvary Osová souměrnost Obrazy útvarů v osově souměrnosti 	F - optika
	Krychle a kvádr <i>(duben - květen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> charakterizuje krychli a kvádr načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádru ve volném rovnoběžném promítání načrtne a sestrojí síť krychle a kvádru zná a převádí jednotky obsahu vypočítá obsah čtverce a obdélníku vypočítá povrch krychle a kvádru zná a převádí jednotky objemu vypočítá objemu krychle a kvádru řeší úlohy z praxe na výpočet povrchu a objemu krychle a kvádru používá matematickou symboliku k zápisu geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> Krychle a kvádr – pojem, vlastnosti Zobrazení krychle a kvádru Síť krychle a kvádru Jednotky obsahu Obsah čtverce a obdélníku Povrch krychle a kvádru Jednotky objemu Objem krychle a kvádru 	F, Ch – hustota, převody jednotek EVVO – vhodné slovní úlohy
	Trojúhelník <i>(květen – červen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> definuje trojúhelník a popíše jeho vlastnosti užívá trojúhelníkovou nerovnost rozdělí trojúhelníky do skupin podle velikosti vnitřních úhlů a délek stran rozpozná vnitřní a vnější úhly trojúhelníku a užívá jejich vlastnosti vypočítá velikost vnitřního úhlu, jsou-li dány velikosti dalších dvou vnitřních úhlů vypočítá obvod trojúhelníku načrtne a sestrojí trojúhelník ze zadaných vlastností sestrojí a charakterizuje střední příčky, těžnice a výšky trojúhelníku 	<ul style="list-style-type: none"> Trojúhelník – pojem, trojúhelníková nerovnost Druhy trojúhelníků Vnitřní a vnější úhly trojúhelníku Obvod trojúhelníku Konstrukce trojúhelníků podle vět sss, sus, usu, Ssu Střední příčky, těžnice a výšky trojúhelníku 	

		<ul style="list-style-type: none"> • sestrojí kružnici trojúhelníku opsanou a vepsanou • charakterizuje a třídí mnohoúhelníky • sestrojí pravidelný šestiúhelník a pravidelný osmiúhelník • používá matematickou symboliku k zápisu daných geometrických útvarů a vztahů mezi nimi	<ul style="list-style-type: none"> • Kružnice opsaná a vepsaná • Mnohoúhelníky – pravidelný šestiúhelník a pravidelný osmiúhelník	
--	--	---	--	--

II.	Opakování učiva z primy <i>(září)</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Přirozená a desetinná čísla • Dělitelnost • Úhly a trojúhelníky • Osová souměrnost • Krychle a kvádr 	
	Jednoduché rovnice <i>(září)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • řeší jednoduché lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednoduché lineární rovnice 	F, Ch – řešení příkladů
	Racionální čísla <i>(říjen – prosinec)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • přečte a zapíše zlomek • pomocí zlomku vyjadřuje vztah mezi částí a celkem • určí převrácené číslo k danému zlomku • převádí zlomek na smíšené číslo a naopak • převádí zlomek na desetinné číslo a naopak • převádí zlomek na periodické číslo • ovládá rozšiřování a krácení zlomků • umí vyjádřit zlomek v základním tvaru • zobrazí racionální čísla (zlomky, desetinná, periodická a smíšená čísla) na číselné ose • porovnává racionální čísla • sčítá, odčítá, násobí a dělí zlomky • počítá číselné výrazy se zlomky • užívá pojem složený zlomek • počítá se složenými zlomky • zná vlastnosti početních operací s racionálními čísly a využívá je při řešení slovních úloh 	<ul style="list-style-type: none"> • Zlomek – pojem a zápis • Převrácené číslo • Zlomek jako podíl čísel, smíšená čísla • Rozšiřování a krácení zlomku • Zobrazení racionálních čísel na číselné ose • Porovnávání racionálních čísel • Početní operace se zlomky (sčítání, odčítání, násobení a dělení) • Složený zlomek • Slovní úlohy 	
	Shodnost trojúhelníků a středová souměrnost <i>(prosinec)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • umí rozhodnout, zda jsou dané rovinné útvary shodné • symbolicky zapisuje shodnost útvarů • užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníku • umí rozhodnout, zda jsou dané rovinné útvary středově souměrné • najde střed souměrnosti středově souměrného obrazce • užívá pojem středová souměrnost • načrtne a sestrojí obraz rovinného obrazce ve středové souměrnosti • symbolicky zapisuje zobrazení útvarů ve středové souměrnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Shodnost útvarů v rovině • Shodnost trojúhelníků • Středově souměrné útvary • Středová souměrnost • Obrazy útvarů ve středové souměrnosti 	F - optika

	<p>Celá čísla <i>(leden – únor)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapíše kladné a záporné celé číslo a zobrazí je na číselné ose • určí opačné číslo k danému číslu • určí absolutní hodnotu čísla • porovnává a zaokrouhluje celá čísla • sčítá, odčítá, násobí a dělí celá čísla, při výpočtech účelně využívá kalkulátor • počítá číselné výrazy s celými čísly • zná vlastnosti početních operací s celými čísly a využívá je při řešení slovních úloh • ovládá početní operace s racionálními čísly a využívá je při řešení slovních úloh 	<ul style="list-style-type: none"> • Celá čísla a jejich zobrazení na číselné ose • Čísla navzájem opačná • Absolutní hodnota čísla • Porovnávání a zaokrouhlování celých čísel • Početní operace s celými čísly (sčítání, odčítání, násobení a dělení) • Slovní úlohy • Záporná racionální čísla 	
	<p>Úměrnosti <i>(únor – březen)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • porovná dvě veličiny poměrem • pomocí poměru a postupného poměru vyjadřuje vztah mezi částí a celkem • daný poměr zjednoduší krácením nebo rozšiřováním • zvětší nebo zmenší veličinu v daném poměru • rozdělí celek na několik částí v daném poměru • řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem • vypočítá neznámý člen úměry • určí, zda daná závislost je nebo není přímá či nepřímá úměrnost a své tvrzení zdůvodní • přímou a nepřímou úměrnost umí vyjádřit tabulkou, vzorcem i grafem • s využitím vztahů přímé a nepřímé úměrnosti řeší slovní úlohy • umí sestavit trojčlenku • pomocí trojčlenky řeší slovní úlohy • používá dané měřítko pro výpočty vzdáleností na mapě a ve skutečnosti • řeší slovní úlohy související s měřítkem mapy, plánu i výkresu • čte a používá symbolické zápisy týkající se tohoto učiva 	<ul style="list-style-type: none"> • Poměr, postupný poměr • Zvětšení a zmenšení v daném poměru • Rozdělení celku v daném poměru • Úměra • Přímá a nepřímá úměrnost • Trojčlenka • Měřítko 	<p>Z, F, Ch – řešení příkladů Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

<p>Čtyřúhelníky <i>(březen – duben)</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • definuje čtyřúhelníky a popíše jejich vlastnosti • rozdělí čtyřúhelníky do skupin podle vlastností • definuje rovnoběžník, popíše jednotlivé druhy rovnoběžníků a jejich vlastnosti • načrtne a sestrojí rovnoběžník ze zadaných vlastností • vypočítá obvod a obsah rovnoběžníků • vypočítá obsah trojúhelníku ze známé strany a příslušné výšky • definuje lichoběžník, popíše jednotlivé druhy lichoběžníků a jejich vlastnosti • načrtne a sestrojí lichoběžník ze zadaných vlastností • vypočítá obvod a obsah lichoběžníků • definuje různoběžník a popíše jeho vlastnosti • načrtne a sestrojí různoběžník • používá matematickou symboliku k zápisu daných geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Čtyřúhelníky • Rovnoběžníky • Obsah trojúhelníku • Lichoběžníky • Různoběžníky 	<p>F – tlak, rovnoběžník sil</p>
<p>Hranoly <i>(duben)</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje hranol a odliší ho od ostatních těles • načrtne a sestrojí obraz hranolu ve volném rovnoběžném promítání • načrtne a sestrojí síť hranolu • vypočítá povrch a objem hranolu • řeší slovní úlohy z praxe na povrch a objem hranolu • používá matematickou symboliku k zápisu daných geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Hranol – pojem, vlastnosti • Zobrazení hranolu • Síť hranolu • Povrch a objem hranolu • Slovní úlohy 	<p>EVVO – vhodné slovní úlohy</p>
<p>Procenta <i>(květen – červen)</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • užívá pojem procento • pomocí procenta vyjadřuje vztah mezi částí a celkem • určí kolik procent je daná část z celku • určí, jak velkou část celku tvoří daný počet procent • určí celek z dané části, z daného počtu procent • užívá pojem promile • řeší slovní úlohy s procenty či promile • řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) 	<ul style="list-style-type: none"> • Procento • Základ, procentová část, počet procent“ • Promile • Slovní úlohy 	<p>Z, F, Ch – řešení příkladů</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • čte a používá symbolické zápisy týkající se tohoto učiva • orientuje se v diagramech a grafech, vytváří je a čte z nich • využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh	<ul style="list-style-type: none"> • Diagramy a grafy	F, Ch, Z, D – práce s grafy
--	--	---	--	-----------------------------

III.	Opakování učiva ze sekundy <i>(září)</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Celá čísla • Racionální čísla • Čtyřúhelníky, hranoly • Shodnost a shodná zobrazení • Poměr, úměrnosti, trojčlenka, měřítko • Procenta, promile 	
	Druhá mocnina a odmocnina <i>(září)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • čte a zapisuje druhou mocninu přirozených, celých a racionálních čísel • určí druhou mocninu přirozených, celých a racionálních čísel • při výpočtech druhých mocnin účelně využívá kalkulátor • čte a zapisuje druhou odmocninu přirozených, celých a racionálních čísel • určí druhou odmocninu přirozených, celých a racionálních čísel • při výpočtech druhých odmocnin účelně využívá kalkulátor • řeší geometrické úlohy na užití určování druhé mocniny a odmocniny • užívá pojem iracionální čísla • užívá pojem reálná čísla • čte a používá symbolické zápisy týkající se tohoto učiva 	<ul style="list-style-type: none"> • Druhá mocnina • Druhá odmocnina • Slovní úlohy • Iracionální a reálná čísla 	
	Třetí mocnina a odmocnina <i>(září)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • čte a zapisuje třetí mocninu přirozených, celých a racionálních čísel • určí třetí mocninu přirozených, celých a racionálních čísel • při výpočtech třetích mocnin účelně využívá kalkulátor • čte a zapisuje třetí odmocninu přirozených, celých a racionálních čísel • určí třetí odmocninu přirozených, celých a racionálních čísel • při výpočtech třetí odmocnin účelně využívá kalkulátor • řeší geometrické úlohy na užití určování třetí mocniny a odmocniny • čte a používá symbolické zápisy týkající se tohoto učiva 	<ul style="list-style-type: none"> • Třetí mocnina • Třetí odmocnina • Slovní úlohy 	

<p>Pythagorova věta a její užití</p> <p><i>(říjen)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí Pythagorovu větu používá Pythagorovu větu při výpočtu délek stran v pravouhlém trojúhelníku používá Pythagorovu větu při rozhodování o pravouhlosti trojúhelníku řeší slovní úlohy vedoucí k užití Pythagorovy věty řeší složitější úlohy na povrch a objem hranolu používá matematickou symboliku k zápisu daných geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> Pythagorova věta – odvození Výpočet délek stran v pravouhlém trojúhelníku Užití Pythagorovy věty, slovní úlohy 	<p>F – skládání sil</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
<p>Výrazy</p> <p><i>(říjen – prosinec)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> určí hodnotu daného číselného výrazu užívá pojmy proměnná, výraz s proměnnou dosadí do výrazu s proměnnou rozpozná mnohočlen a určí jeho členy zapiše slovní text pomocí výrazu s proměnnou sčítá, odčítá a násobí mnohočleny dělí mnohočlen jednočlenem umocňuje jednočleny umocňuje dvojčleny užitím vzorců $(a+b)^2$, $(a-b)^2$ rozloží mnohočlen na součin vytýkáním před závorku a užitím vzorců $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2 užívá vzorce $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2 v číselných výrazech čte a používá symbolické zápisy týkající se tohoto učiva 	<ul style="list-style-type: none"> Číselné výrazy Výrazy s proměnnou, mnohočleny Početní operace s mnohočleny (sčítání, odčítání, násobení a dělení) Umocňování mnohočlenu Rozklad mnohočlenu na součin 	
<p>Lineární rovnice</p> <p><i>(prosinec – leden)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> rozliší rovnost a rovnici řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav dovede ověřit řešení rovnice pomocí zkoušky vyjádří neznámou ze vzorce formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic při výpočtech účelně využívá kalkulátor 	<ul style="list-style-type: none"> Rovnost a rovnice Lineární rovnice a jejich ekvivalentní úpravy Vyjádření neznámé ze vzorce Slovní úlohy řešené rovnicemi 	<p>F – vyjádření neznámé veličiny</p>
<p>Kružnice a kruh</p> <p><i>(únor – březen)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> charakterizuje kružnici a kruh jako množinu bodů narýsuje kružnici a kruh, určí jejich poloměr a průměr určí vzájemnou polohu kružnice a přímky sestrojí tečnu ke kružnici určí vzájemnou polohu dvou kružnic charakterizuje části kružnice a kruhu 	<ul style="list-style-type: none"> Kružnice a kruh Vzájemná poloha kružnice a přímky Vzájemná poloha dvou kružnic Části kružnice a kruhu 	<p>Z – rovnoběžky a poledníky</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • sestrojí Thaletovu kružnici • užívá Thaletovu větu • vypočítá délku kružnice a oblouku i obvod kruhu • vypočítá obsah kruhu a kruhové výseče • při výpočtech účelně využívá kalkulačtor • řeší slovní úlohy vedoucí k výpočtům obsahu a obvodu kruhu, délky kružnice • používá matematickou symboliku k zápisu daných geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Thaletova kružnice, Thaletova věta • Délka kružnice a oblouku, obvod kruhu • Obsah kruhu a kruhové výseče • Slovní úlohy 	
	Válec a koule <i>(duben)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje válec a kouli, analyzuje jejich vlastnosti • načrtne válec a kouli • sestrojí síť válce • vypočítá povrch a objem válce a koule • při výpočtech účelně využívá kalkulačtor • řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k výpočtům objemu a povrchu válce • používá matematickou symboliku k zápisu daných geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Válec, koule • Povrch a objem válce a koule • Slovní úlohy 	EVVO – vhodné slovní úlohy
	Konstrukční úlohy <i>(květen – červen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • sestrojí osu úsečky, osu úhlu, kolmice, rovnoběžky, tečnu kružnice, Thaletovu kružnici, trojúhelníky podle vět sss, sus, usu, Ssu, některé úhly bez použití úhlooměru • užívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvarů i k řešení polohových a nepolohových úloh • provádí rozbor konstrukční úlohy, navrhne postup konstrukce a rozezná počet řešení • sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané pomocí výšek, těžnic, poloměrů vepsaných a opsaných kružnic, úhlopříček • používá matematickou symboliku k zápisu daných geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednoduché konstrukce • Množiny všech bodů dané vlastnosti • Konstrukční úlohy – trojúhelníky, čtyřúhelníky 	Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Seberegulace a sebeorganizace

IV.	Opakování učiva z tercie <i>(září)</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Výrazy, rovnice • Mocniny a odmocniny, Pythagorova věta • Kružnice, kruh, válec, koule • Konstrukční úlohy 	
	Vyšší mocniny <i>(září)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • čte a zapisuje mocniny s přirozeným mocnitelem • určí mocniny s přirozeným mocnitelem • násobí, dělí a umocňuje mocniny s přirozeným mocnitelem • zapisuje velká a malá čísla pomocí mocnin • čte a píše rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti • čte a používá symbolické zápisy týkající se mocnin 	<ul style="list-style-type: none"> • Mocniny s přirozeným mocnitelem (vyšší mocniny) • Početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem (násobení, dělení, umocňování) • Velká a malá čísla 	
	Podobnost <i>(září - říjen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • umí rozhodnout, zda jsou dané rovinné útvary podobné • zná a používá věty o podobnosti trojúhelníků při výpočtech, důkazech i konstrukcích • určí a používá poměr podobnosti • rozdělí úsečku dané délky v daném poměru • zmenší nebo zvětší úsečku v daném poměru • čte a používá symbolické zápisy 	<ul style="list-style-type: none"> • Podobnost útvarů v rovině • Podobnost trojúhelníků • Užití podobnosti 	
	Lomené výrazy <i>(říjen – listopad)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • určí podmínky, za kterých má daný výraz smysl • krátí a rozšiřuje lomené výrazy • sčítá, odčítá, násobí a dělí lomené výrazy • převede složený lomený výraz na násobení dvou lomených výrazů 	<ul style="list-style-type: none"> • Lomený výraz • Početní operace s lomenými výrazy 	
	Lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli <i>(listopad - prosinec)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • řeší lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli • řeší slovní úlohy vedoucí k lineárním rovnicím s neznámou ve jmenovateli • formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic • při výpočtech účelně využívá kalkulačtor 	<ul style="list-style-type: none"> • Lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli • Slovní úlohy řešené rovnicemi s neznámou ve jmenovateli • Úlohy o společné práci • Úlohy o pohybu • Úlohy o směsích 	F, Ch - výpočty Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	Soustavy lineárních rovnic <i>(prosinec - leden)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • řeší soustavu lineárních rovnic metodou dosazovací, sčítací a kombinovanou • určí počet řešení soustav rovnic • formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustavy lineárních rovnic 	<ul style="list-style-type: none"> • Soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými • Slovní úlohy řešené pomocí soustav lineárních rovnic 	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

	Funkce <i>(leden – březen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rozezná funkční vztah od jiných vztahů • určí definiční obor funkce a množinu hodnot funkce • vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí a grafem • sestrojí graf přímé úměrnosti a lineární funkce a určí jejich vlastnosti • sestrojí graf nepřímé úměrnosti a určí její vlastnosti • užívá grafy funkcí při řešení rovnic a úloh z praxe • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů • čte a používá symbolické zápisy 	<ul style="list-style-type: none"> • Funkce • Funkce přímá úměrnost, lineární funkce • Funkce nepřímá úměrnost • Grafické řešení rovnic a jejich užití 	IKT – tabulkové procesory F, Z – grafické závislosti Kooperace a kompetice
	Jehlan a kužel <i>(březen – duben)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje a načrtne jehlan a kužel • sestrojí síť jehlanu a kužele • vypočítá objem a povrch jehlanu a kužele • při výpočtech účelně využívá kalkulačtor • řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k výpočtům objemu a povrchu jehlanu a kužele • používá matematickou symboliku k zápisu geometrických útvarů a vztahů mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Jehlan, kužel • Povrch a objem jehlanu a kužele 	EVVO – vhodné slovní úlohy
	Základy statistiky <i>(duben)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data • porovnává soubory dat • užívá pojmy statistický soubor, jednotka, znak, určí četnost znaku, vypočítá aritmetický průměr 	<ul style="list-style-type: none"> • Základy statistiky – příklady závislosti z praktického života, jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy a tabulky 	
	Základy finanční matematiky <i>(květen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • užívá pojmy úrok jistina, úroková míra, úroková doba, úrokovací období • vypočítá úrok z dané jistiny za určité období při dané úrokové míře, vypočítá jistinu • provádí jednoduché úrokování 	<ul style="list-style-type: none"> • Základní pojmy finanční matematiky • Jednoduché úrokování 	Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	Goniometrické funkce <i>(květen – červen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • vyjádří goniometrické funkce jako poměry stran v pravouhlém trojúhelníku • sestrojí grafy goniometrických funkcí ostrého úhlu • určí hodnoty goniometrických funkcí pomocí kalkulačtoru • pomocí goniometrických funkcí vypočítá délky stran a velikosti úhlů v pravouhlém trojúhelníku • čte a používá symbolické zápisy týkající se tohoto učiva 	<ul style="list-style-type: none"> • Goniometrické funkce ostrého úhlu (sinus, kosinus, tangens, kotangens) • Užití goniometrických funkcí 	

5.9 Matematika – vyšší stupeň osmiletého gymnázia a čtyřleté gymnázium

Časové, obsahové a organizační vymezení

Ročník	1. + V.	2. + VI.	3. + VII.	4. + VIII.
Hodinová dotace	4	4	4	4

Realizuje obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace RVP G.

Realizují se tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.

Pro výuku jsou k dispozici odborné učebny.

Na předmět navazují volitelné předměty Seminář z matematiky (pro 3. a 4. ročník) a Matematika 2 (pro 4. ročník).

Matematika rozvíjí především logické myšlení, ale také paměť. Napomáhá rozvoji abstraktního a analytického myšlení, vede ke srozumitelné a věcné argumentaci. Učí pamatovat si pouze nejpotřebnější informace a vše ostatní si odvodit.

Neméně významným aspektem je rozvoj geometrické představivosti, jak v rovině, tak v prostoru.

Těžiště výuky spočívá v aktivním osvojení strategie řešení úloh a problémů, v ovládnutí nástrojů potřebných pro vysokoškolské studium i pro běžný život, v pěstování schopnosti aplikace. Během studia si žáci uvědomují, že matematika nachází uplatnění ve všech oborech lidské činnosti, nejvíce však v informatice, fyzice, chemii, technice a ekonomii.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Učitel klade důraz na aplikace, deduktivní a induktivní postupy, vede tak žáky k propojení mechanicky zvládnutých poznatků a postupů s postupy pro objevování nových cest a k odvozování a zdůvodňování nových vlastností – kompetence k řešení problémů, kompetence k učení.
- Učitel vede žáky k rozborům, hledání možností, prezentacím vlastního postupu a výsledku práce – kompetence komunikativní.
- Učitelé vedou žáky k plnění povinností a zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům – kompetence k podnikavosti
- Učitelé vedou žáky k individuálnímu či společnému řešení úkolů – kompetence k řešení problémů, kompetence sociální a personální
- Učitelé vedou žáky ke vzájemné spolupráci ve skupině – kompetence sociální a personální, kompetence občanská
- Učitel klade důraz na správnost formulací, logickou strukturu a posloupnost argumentací, jak v písemném, tak v mluveném projevu, důraz na respekt k práci druhého – kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální.
- Podpora matematických soutěží (Matematická olympiáda, Matematický klokan) – kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní.

ROČ.	TÉMA <i>(časový rámec)</i>	VÝSTUP Žák:	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
1. V.	Teorie čísel <i>(září – říjen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje číselné obory a vysvětlí vztahy mezi nimi • chápe základní matematické operace v jednotlivých číselných oborech • užívá vlastností dělitelnosti přirozených čísel • umí určit nejmenší společný násobek, největší společný dělitel • operuje s intervaly • rozumí pojmu absolutní hodnota reálného čísla a aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty • odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí, účelně využívá kalkulátor • upravuje číselné výrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • číselné obory N, Z, Q, Q', R, R • přirozená čísla, dělitelnost (násobek, dělitel, znaky dělitelnosti, prvočísla a čísla složená, základní věta aritmetiky, čísla soudělná a nesoudělná, největší společný dělitel, nejmenší společný násobek) • celá čísla • racionální čísla • reálná čísla, intervaly, absolutní hodnota 	návaznost na učivo matematiky ZŠ (NG);
	Teorie množin, výroková logika <i>(říjen – listopad)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • chápe různé způsoby zadání množin • rozumí termínům inkluze a rovnost množin • provádí základní operace s množinami (průnik, sjednocení, doplněk a rozdíl) • poznatky o množinách využívá při počítání s intervaly • čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky • správně užívá logické spojky a kvantifikátory • rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty • rozliší správný a nesprávný úsudek • chápe rozdíl mezi výrokem, definicí, větou a důkazem • vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení • zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému 	<ul style="list-style-type: none"> • množiny, operace s množinami (rovnost množin, podmnožina, sjednocení, průnik a rozdíl množin, doplněk množiny v množině, Vennovy diagramy) • výroky, negace výroků, kvantifikátory, logické spojky (konjunkce, disjunkce, implikace, ekvivalence), výrokové formule, tautologie, obměna a obrácení implikace, úsudky • definice, věta, důkaz • hypotéza • přímý důkaz, nepřímý důkaz, důkaz sporem 	

	<p>Algebraické výrazy, mocniny a odmocniny</p> <p><i>(listopad – únor)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy • efektivně upravuje výrazy s proměnnými • určuje definiční obor výrazu • mnohočleny rozkládá na součin vytýkáním a užitím vzorců (návaznost v učivu rovnic a nerovnic) • provádí základní matematické operace s mnohočleny i s lomenými výrazy • umí vyjádřit neznámou ze vzorce 	<ul style="list-style-type: none"> • mocniny s přirozeným, celým a racionálním exponentem • druhá a n-tá odmocnina • mnohočleny, lomené výrazy, výrazy s mocninami a odmocninami 	<p>návaznost na učivo F</p>
	<p>Rovnice a nerovnice</p> <p><i>(únor – červen)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • řeší lineární a kvadratické rovnice, nerovnice a jejich soustavy, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení • rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy, zdůvodní, kdy je zkouška nutnou součástí řešení • geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav • analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav 	<ul style="list-style-type: none"> • lineární rovnice a nerovnice • kvadratické rovnice (diskriminant, vztahy mezi kořeny a koeficienty, rozklad kvadratického trojčlenu, doplnění na čtverec) • kvadratické nerovnice • rovnice a nerovnice v součinném tvaru • rovnice a nerovnice v podílovém tvaru • rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou • rovnice s neznámou ve jmenovateli • rovnice s neznámou pod odmocninou • soustavy lineárních rovnic a nerovnic 	<p>návaznost na učivo matematiky ZŠ (NG);</p>

2. VI.	Opakování učiva z 1. ročníku / z kvinty <i>(září)</i>		<ul style="list-style-type: none"> • opakování vybraného učiva matematiky předchozího ročníku 	
	Funkce <i>(září – únor)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • načrtne grafy elementárních funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti • formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí • využívá poznatky o funkcích při řešení rovnic a nerovnic a při určování kvantitativních vztahů • aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních a logaritmických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi • modeluje závislosti reálných dějů pomocí známých funkcí • řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích 	<ul style="list-style-type: none"> • obecné poznatky o funkcích – pojem funkce, definiční obor a obor hodnot, graf funkce, vlastnosti funkcí (monotónnost, omezenost, extrémy, parita, periodičnost) • lineární funkce, konstantní funkce • kvadratická funkce • funkce absolutní hodnota • nepřímá úměrnost, lineární lomená funkce, • mocninné funkce (s přirozeným, celým a racionálním exponentem); inverzní funkce; funkce druhá odmocnina • exponenciální a logaritmické funkce • logaritmy, vlastnosti logaritmů • exponenciální a logaritmické rovnice a nerovnice 	návaznost na učivo F
	Goniometrie <i>(únor – květen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumí pojmem periodická funkce a složená funkce • dokáže vyjádřit velikost úhlu ve stupňové i obloukové míře • užívá pojem orientovaný úhel • zná definici goniometrických funkcí v pravoúhlém trojúhelníku • načrtne grafy goniometrických funkcí a určí jejich vlastnosti • formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí • využívá poznatky o goniometrických funkcích při řešení rovnic a nerovnic a při určování kvantitativních vztahů • aplikuje vztahy mezi hodnotami goniometrických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi • modeluje závislosti reálných dějů pomocí goniometrických funkcí • řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o goniometrických funkcích • v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly 	<ul style="list-style-type: none"> • periodická a složená funkce • stupňová a oblouková míra, orientovaný úhel • goniometrické funkce • vztahy mezi goniometrickými funkcemi • goniometrické rovnice a nerovnice • trigonometrie pravoúhlého a obecného trojúhelníku; sinová a kosinová věta 	návaznost na učivo F

	<p>Planimetrie <i>(květen – červen)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • správně používá geometrické pojmy • zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a na základě vlastností třídí geometrické útvary • určuje vzájemnou polohu útvarů v rovině, jejich vzdálenosti a odchylky • určí obvody a obsahy rovinných útvarů • rozhodne o shodnosti či podobnosti trojúhelníků • ovládá Pythagorovu větu a Euklidovy věty a využívá je při řešení úloh z praxe • využívá náčrt při řešení planimetrické úlohy • řeší polohové i nepolohové geometrické úlohy užitím množin bodů dané vlastnosti • řeší geometrické úlohy pomocí konstrukce na základě výpočtu • ovládá shodná zobrazení v rovině (osovou a středovou souměrnost, posunutí, otočení) • poznatky o shodných zobrazeních využívá k řešení konstrukčních úloh • chápe pojem stejnolehlost • používá stejnolehlost při řešení konstrukčních úloh • řeší planimetrické problémy motivované praxí 	<ul style="list-style-type: none"> • klasifikace rovinných útvarů (bod, přímka, polopřímka, úsečka, polorovina; konvexní a nekonvexní útvar a úhel; trojúhelník, čtyřúhelník, kružnice, kruh) • polohové vlastnosti rovinných útvarů (rovnoběžné a různoběžné přímky, průsečík, kolmost) • metrické vlastnosti rovinných útvarů (délka úsečky, velikost úhlu; vzdálenost bodů, bodu od přímky, dvou přímek; odchylka přímek) • dvojice úhlů (vedlejší, vrcholové, souhlasné, střídavé, přilehlé) • trojúhelníky (vnitřní a vnější úhly; rovnostranný, rovnoramenný a pravoúhlý trojúhelník; střední příčka, těžnice a výška trojúhelníku; shodnost a podobnost trojúhelníků, Euklidovy věty a Pythagorova věta) • čtyřúhelníky (rovnoběžník, kosodélník, kosočtverec; pravoúhelník, obdélník, čtverec; lichoběžník) • kružnice, kruh (tečna, sečna a tětiva kružnice; oblouk a kružnice; středový a obvodový úhel; Thaletova věta) • obvody a obsahy rovinných útvarů • množiny bodů dané vlastnosti; Thaletova kružnice, zorný úhel úsečky; kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku • konstrukční úlohy řešené pomocí množin bodů daných vlastností • shodná zobrazení (osová a středová souměrnost, posunutí, otočení) • podobná zobrazení (stejnolehlost) • konstrukční úlohy řešené pomocí shodných a podobných zobrazení 	<p>návaznost na učivo matematiky ZŠ (NG);</p>
--	--	--	---	---

3. VII.	Opakování učiva z 2. ročníku / ze sexty <i>(září)</i>		<ul style="list-style-type: none"> opakování vybraného učiva matematiky předchozího ročníku 	
	Posloupnosti a řady <i>(září – listopad)</i>	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí rozdíl mezi posloupností a funkcí reálných čísel formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných posloupností řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o posloupnostech interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice užívá pojem limita posloupnosti, zná základní věty o limitách posloupností a umí je využít při výpočtu limit posloupností vysvětlí pojmy nekonečná řada a součet nekonečné řady; pro nekonečnou geometrickou řadu zná podmínku její konvergence a umí určit její součet 	<ul style="list-style-type: none"> definice a určení posloupností (vzorcem pro n-tý člen a rekurentně) vlastnosti posloupností aritmetická a geometrická posloupnost finanční matematika limita posloupnosti, konvergentní a divergentní posloupnost nekonečná geometrická řada a její součet 	
	Stereometrie <i>(listopad – únor)</i>	<ul style="list-style-type: none"> správně používá geometrické pojmy zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v prostoru a na základě vlastností třídí geometrické útvary určuje vzájemnou polohu přímek, rovin, přímky a roviny ve volném rovnoběžném promítání zobrazí hranol a jehlan ve volném rovnoběžném promítání dokáže sestavit a zobrazit rovinný řez hranolu a jehlanu využívá náčrt při řešení prostorových úloh umí určit odchylku dvou přímek, přímky od roviny a dvou rovin dokáže spočítat vzdálenost bodu od přímky a od roviny řeší stereometrické úlohy motivované praxí, aplikuje poznatky z planimetrie a trigonometrie ve stereometrii rozumí pojům mnohostěny a rotační tělesa dokáže vypočítat povrchy a objemy různých jednoduchých těles 	<ul style="list-style-type: none"> základní vztahy mezi body, přímkami a rovinami vzájemná poloha dvou přímek, přímky a roviny, dvou a tří rovin (řešení stereometricky) kritéria rovnoběžnosti a kolmosti dvou rovin, přímky a roviny volné rovnoběžné promítání, určení řezu těles rovinou a průnik přímky s rovinou metrické vztahy prostorových útvarů řešené stereometricky (vzdálenost bodů, bodu od přímky v E_2 i E_3, bodu od roviny, dvou rovnoběžných a mimoběžných přímek, přímky od roviny s ní rovnoběžné, dvou rovnoběžných rovin; odchylka dvou přímek, přímky od roviny, dvou rovin) tělesa: hranol, jehlan, čtyřstěn, válec, kužel, koule, mnohostěny; povrchy a objemy těles a jejich částí 	

<p>Analytická geometrie <i>(únor – duben)</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • ovládá souřadnice v rovině a v prostoru • určí vzdálenost dvou bodů v rovině a v prostoru, umí vypočítat střed úsečky • chápe pojem orientovaná úsečka, vektor • provádí jednoduché operace s vektory (sčítání a odčítání vektorů, násobení vektoru číslem) • ovládá skalární a vektorový součin a využívá je při řešení úloh z praxe • užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině, uvědomuje si geometrický význam koeficientů ve vyjádření přímky • užívá parametrické vyjádření přímky v prostoru, parametrické a obecné vyjádření roviny • určuje vzájemnou polohu přímek v rovině • řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvarcích v rovině 	<ul style="list-style-type: none"> • kartézská soustava souřadnic • orientovaná úsečka, vektor a operace s vektory (sčítání a odčítání vektorů, násobení vektoru skalárem) • lineární kombinace vektorů, lineární závislost a nezávislost • velikost vektoru • skalární a vektorový součin • odchylka dvou vektorů • parametrické vyjádření přímky v E_2 i E_3, obecná rovnice přímky, směrnice tvar • parametrické vyjádření roviny, obecná rovnice roviny • polohové vztahy dvou přímek, přímky a roviny a dvou rovin řešené analyticky • metrické vztahy prostorových útvarů řešené analyticky (vzdálenost bodů, bodu od přímky v E_2 i E_3, bodu od roviny, dvou přímek, přímky od roviny, dvou rovnoběžných rovin; odchylka dvou přímek, přímky od roviny, dvou rovin) 	<p>návaznost na učivo F</p>
<p>Kuželosečky <i>(duben - červen)</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření • z analytického vyjádření (z osové nebo vrcholové rovnice) určí základní údaje o kuželosečce • řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky 	<ul style="list-style-type: none"> • kružnice, elipsa, parabola a hyperbola, ohniskové definice kuželoseček, rovnice kuželoseček • vzájemná poloha přímky a kuželosečky • tečna kuželosečky a její rovnice 	

4. VIII.	Opakování učiva z 3. ročníku / ze septimy <i>(září)</i>		<ul style="list-style-type: none"> opakování vybraného učiva matematiky předchozího ročníku 	
	Kombinatorika, pravděpodobnost a statistika <i>(září – prosinec)</i>	<ul style="list-style-type: none"> zná základní kombinatorická pravidla rozumí základním kombinatorickým pojmům (variace, permutace a kombinace bez opakování) řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem (charakterizuje možné případy, vytváří modely pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počty) chápe pojem faktoriál a kombinační číslo upravuje výrazy s faktoriály a kombinačními čísly zná a používá binomickou větu a Pascalův trojúhelník při řešení úloh se opírá o vlastnosti faktoriálů a kombinačních čísel chápe pojmy náhodný pokus, množina možných výsledků pokusu, jev využívá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti určuje pravděpodobnost průniku a sjednocení jevů chápe pojmy statistický soubor, jednotka, znak diskutuje a kriticky hodnotí statistické informace a daná statistická sdělení volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat (využívá výpočetní techniku) reprezentuje graficky soubory dat čte a interpretuje tabulky, diagramy a grafy rozlišuje rozdíly v zobrazení obdobných souborů vzhledem k jejich odlišným charakteristikám určuje charakteristiky polohy kvantitativního znaku (vážený aritmetický průměr, modus, medián, percentil, kvartil) a charakteristiky variability (směrodatná odchylka, mezikvartilová odchylka) 	<ul style="list-style-type: none"> kombinatorika – základní kombinatorická pravidla (pravidlo součtu a součinu), elementární kombinatorické úlohy, variace, permutace a kombinace bez opakování, faktoriál, kombinační číslo, binomická věta, Pascalův trojúhelník pravděpodobnost – náhodný jev a jeho pravděpodobnost, pravděpodobnost sjednocení a průniku jevů, nezávislost jevů práce s daty – analýza a zpracování dat v různých reprezentacích, statistický soubor a jeho charakteristiky 	

	Základy diferenciálního počtu <i>(prosinec – březen)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • užívá pojem limita funkce, umí aplikovat věty o limitách na konkrétních příkladech • užívá pojem derivace funkce • zná vzorce pro derivace elementárních funkcí • aplikuje geometrický význam 1. a 2. derivace • aplikuje znalosti limit a derivací funkce při vyšetřování průběhu funkce 	<ul style="list-style-type: none"> • limita funkce, vlastní a nevlastní limita, limita v nevlastních bodech, věty o počítání limit • derivace funkce a její geometrický význam, věty o počítání derivací • derivace vyšších řádů, derivace složené funkce • neurčité výrazy, L'Hospitalovo pravidlo • monotónnost funkce, lokální extrémy • konvexnost a konkávnost funkce, inflexní body • asymptota bez směrnice a se směrnicí • vyšetřování průběhu funkce 	
	Základy integrálního počtu <i>(březen – duben)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • užívá pojmy primitivní funkce a neurčitý integrál • zná nejdůležitější vzorce pro integrování elementárních funkcí • umí integrovat jednoduché funkce • užívá pojem určitý integrál, vypočítá určitý integrál jednodušších funkcí • aplikuje znalosti výpočtu určitého integrálu v geometrii 	<ul style="list-style-type: none"> • primitivní funkce, neurčitý integrál • integrace úpravou integrandu, metodou per partes a substituční metodou • určitý integrál • aplikace určitého integrálu v geometrii 	